

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

Promemorian Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad

I2021/03211

Sammanfattning

- Konkurrensverket har inga invändningar mot förslaget om en ny lag och anser att undantaget är tillräckligt snävt avgränsat för att begränsa risken för negativ påverkan på konkurrensen på bredbandsmarknaderna.
- Konkurrensverket ser även positivt på bestämmelsen att den berörda verksamheten ska överlämnas till en juridisk person och därmed särskiljas från övrig kommunal förvaltningsverksamhet.

Utgångspunkter

Konkurrensverket har i uppdrag att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna. Yttrandet avgränsas till sådana aspekter som följer av Konkurrensverkets ansvarsområden.

5.3 En ny lag om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av kommunala bredbandsnät

I promemorian föreslås en ny lag om undantag från lokaliseringsprincipen för utbyggnad av kommunala bredbandsnät. Syftet med förslaget är att underlätta utbyggnaden av snabbt bredband. Målet är att öka tillgången till digital infrastruktur för hushåll och företag och att regeringens bredbandsmål nås. Förslaget innebär att en kommun, i en juridisk person som avses i 10 kap. 2 och 6 §§ kommunallagen, får bygga ut bredbandsnät utanför det egna området under förutsättning att det sker inom geografisk närhet till bredbandsnätet i den egna kommunen och för att uppnå en ändamålsenlig bredbandsinfrastruktur.¹ Utbyggnad och drift av nätet ska bedrivas på samma sätt som i den egna kommunen.² Med ändamålsenlig menas enligt förslaget till författningskommentar att utbyggnad

¹ Sid 19.

² Sid 23.

enbart får ske om den utifrån de samhälleliga behoven av tillgänglighet och drift-säkerhet kan anses vara rationell. Utbyggnad kan således inte ske enbart i syfte att vinna marknadsandelar på en konkurrensutsatt marknad.³

Promemorian tar upp Konkurrensverkets tidigare skrivelse till Infrastrukturdepartementet.⁴ I denna skrivelse påpekade verket en risk för att kommuner bedriver verksamhet inom bredbandsområdet som ligger utanför den kommunala kompetensen, och varnade för att denna oklarhet skulle kunna öka om ett undantag rörande lokaliseringsprincipen införs. För det fall ett undantag införs betonade verket vikten av att reglera undantaget på ändamålsenligt sätt. Verket anförde även att en liknande reglering som den för t.ex. el och fjärrvärme kan vara fördelaktig för att värna om konkurrensen på marknaden.

Konkurrensverket konstaterar att det föreslagna undantaget är snävt avgränsat såtillvida att det enbart avser utbyggnad av bredbandsnät, snarare än ett bredare undantag för allmän "bredbandsverksamhet", vilket var ordalydelsen i Regeringskansliets uppdragsbeskrivning.⁵ Undantaget innefattar således inte rätten att t.ex. agera kommunikationsoperatör, eller erbjuda andra tjänster, i andra kommuners nät. Den nu föreslagna ordalydelsen stämmer enligt Konkurrensverket väl överens med det bakomliggande syftet att underlätta *utbyggnaden* av snabbt bredband. Tillägget om att drift av det utbyggda nätet utanför kommungränsen ska ske på samma sätt som inom den egna kommunen säkerställer att lokaliseringsfrågan isoleras från den oklarhet som råder kring kommunala befogenheter på bredbandsområdet vad gäller tjänsteutbud och självkostnadsprincip.

Kravet på ändamålsenlighet av eventuell utbyggnad utanför kommungränsen, samt att denna får ske endast i geografisk närhet till ett befintligt nät inom den egna kommunen, begränsar undantagets räckvidd ytterligare och har formulerats i analogi till rådande undantag för utbyggnad av el- och fjärrvärmenät.⁶

Konkurrensverket bedömer att bestämmelserna sammantaget är tillräckliga för att begränsa utbyggnadens konkurrenspåverkan på marknaderna för bredbandsinfrastruktur och bredbandstjänster, och har därför inga invändningar mot den föreslagna lagen.

Att den föreslagna verksamheten ska överlämnas till en juridisk person och därmed särskiljas från övrig kommunal förvaltningsverksamhet bidrar enligt Konkurrensverket till ökad transparens och minskar risken för korssubventioneringar som kan verka snedvridande eller hämmande för konkurrensen.

³ Sid 28.

⁴ Konkurrensverket, dnr 705/2021.

⁵ Infrastrukturdepartementet, Bilaga till protokoll den 22 mars 2021, § 3, I2021/01028, *Undantag från lokaliseringsprincipen för att underlätta utbyggnaden av snabbt bredband.*

⁶ Sid 22.

Konkurrensverket ser således positivt på förslaget även i detta avseende. Utifrån hur lagförslaget är formulerat i övrigt ställer det emellertid krav, enligt 10 kap. kommunallagen, på att den kommun som överlämnar uppgifter till en annan juridisk person, i det enskilda fallet reglerar tillämpningen av andra kommunala befogenheter som t.ex. självkostnadsprincipen. Enligt Konkurrensverkets erfarenhet sker detta i praktiken inte alltid, vilket riskerar att leda till situationer som kan utgöra problem i konkurrensen med privata aktörer. Enligt verket skulle det därför kunna verka förebyggande om det i författningskommentaren till lagförslagets 1 § erinrades om behovet av reglering av kommunala befogenheter vid överlämnande till annan juridisk person.

Konkurrensverket vill även betona att den rådande oklarheten kring kommunala befogenheter på bredbandsområdet som kvarstår är otillfredsställande. Verket delar promemorians bedömning att kommuner har, åtminstone, befogenhet att anlägga passiva nät, men även att det inte går att uttala med säkerhet om vilka övriga tjänster som kommuner har rätt att tillhandahålla. Denna osäkerhet bör enligt verket undanröjas på ett sätt som främjar en effektiv konkurrens på bredbandsmarknaderna.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Rikard Jermsten. Föredragande har varit ekonområdet Mark Bernard.

Yttrandet undertecknas inte egenhändigt och saknar därför namnunderskrifter.

Rikard Jermsten

Mark Bernard